

Representantforslag 114 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:114 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om en styrking av miljø- og klimaarbeidet i kommunene

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge står overfor store utfordringer på miljøområdet, og det er på en rekke områder satt overordnede nasjonale mål; som bevaring av biologisk mangfold, jordvern, bevaring av friluftslivsområder, tilgang på grønne lunger, opprydding av forurenset grunn, lokal luftforurensning, avfall og klimagassutslipp. Felles for flere av disse utfordringene er at de i større eller mindre grad må finne sin løsning lokalt eller at man er avhengig av lokal kartlegging, lokalkunnskap eller lokale tiltak for å komme i mål. Kommunene er derfor helt sentrale i dette arbeidet, men mange opplever et misforhold mellom de nasjonale miljømålsettingene og de ressursene som stilles til rådighet for å følge disse opp. Forslagsstillerne mener det vil være en styrke for miljø- og klimaarbeidet og lokaldemokratiet dersom man i større grad rustet kommunene til å løse miljøutfordringene lokalt.

Et fellestrekk ved de fleste av miljøutfordringene er at det brukes mange politiske honnørord om hvordan de skal løses, men i den praktiske hverdagen i kommunene, der de skal finne sin løsning, er det for hard konkurranse om ressursene. Ca. 90 pst. av kommunenes økonomi går til lovpålagt tjenesteyting, og dette gjør at kommunene i praksis ofte har lite spillerom til å skaffe seg nødvendig kompetanse på andre områder. For å nå nasjonale mål på miljøområdet bør kommunene gis støtte fra staten til dette. I tillegg til at kommunene må ha ansatte med kompetanse på miljø- og klimaområdet, er det viktig at de folkevalg-

te har en grunnleggende forståelse av betydningen av natur- og miljøverdiene.

Dagens manglende satsing på miljøarbeidet i kommunene fra statens side bidrar til kortsiktighet og manglende forankring i kommunene. For eksempel er alle kommunene pålagt å utarbeide en klimaplan innen sommeren 2010. Det er et positivt tiltak, men mange kommuner mangler tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å utføre dette på en skikkelig måte. En del velger derfor å kjøpe eksterne tjenester. Med en slik løsning kan forankringen i kommunene bli dårligere med de konsekvenser det kan medføre for videreutvikling og aktiv bruk i årene fremover. Innenfor klimaområdet er for eksempel arealplanleggingen sentral. Arealplanlegging er et langsiktig arbeid, som krever kontinuerlig tilstedeværelse og kompetanse. Denne forvaltningen griper også inn i flere miljøområder slik som bevaring av biologisk mangfold, avrenning til vann og vassdrag, friluftslivsområder mv., som krever tilsvarende tilstedeværelse og kompetanse i kommunene.

Det legges særlig opp til at kommunene blir sentrale i oppfølgingen av den nye naturmangfoldloven jf. Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) og Innst. O. nr. 100 (2008–2009). I tillegg til å omfatte bestemmelser om områdevern tilsvarende det som lå i den gamle naturvernloven, legger den nye loven opp til en helt ny kombinasjon av bruk og vern. Det skal registreres utvalgte naturtyper og prioriterte arter og lages forvaltningsregelverk som avveier alle hensyn. Til dette kreves betydelig kompetanse. Forslagsstillerne vil peke på at dersom denne kompetansen ikke er til stede i tilstrekkelig grad, er det grunn til å stille spørsmål ved om det er mulig for kommunene å fylle den rollen de er tiltenkt etter den nye naturmangfoldloven. Det gjennomføres nå kurs for kommunene i den nye loven. Forslagsstillerne vil peke på at det er positivt og et viktig bidrag, men vil understreke behovet

for at høy kompetanse bør finnes i kommunene på disse områdene.

For å kunne forvalte miljøet på en god måte er man avhengig av god kartlegging av tilstanden. På mange områder er slik kunnskap mangelfull, og kommunene mangler ofte ressurser til dette. Det skal i tiden fremover registreres naturtyper etter naturmangfoldloven. Et annet felt der det mangler registreringer, er på forurensningssiden. Direktoratet for naturforvaltning og Statens forurensningstilsyn (nå Statens klima- og forurensningsdirektorat) gjennomførte i 2008 en kommuneundersøkelse som viser at svært mange kommuner ikke har oversikt over forsøplingssituasjonen og at de heller ikke fører tilsyn med ulovlig avfallshåndtering. Manglende kunnskap hever også terskelen for å sikre målrettede tiltak som for eksempel gode avveininger mellom bruk og vern. Forslagsstillerne mener derfor at sentrale prosjektmidler til kartleggingsarbeider og tiltak vil være med på å målrette og vitalisere miljøarbeidet i kommunene og bør derfor prioriteres.

Forslagsstillerne tar til orde for at det bør opprettes en ordning med tilskudd til miljø- og klimaarbeidet i kommunene, som bevilges til konkrete prosjekter i den kommunale forvaltningen, med særlig vekt på kompetanseutvikling og kompetanseutveksling kommunene imellom. Eksempler på slike prosjekter kan være registrering av naturtyper, kartlegging av stengsler i strandsonen, håndtering av forsøplingssi-

tuasjonen, ulovlig avfallshåndtering og kartlegging av forurenset grunn eller vann. Forslagsstillerne tar til orde for en tilskuddsordning på om lag 50–100 mill. kroner. I tillegg bør det sikres midler til opplæring av de lokale folkevalgte på miljø- og klimaområdet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2011, etablere en ordning med prosjektstøtte til kommunene for å følge opp nasjonale mål på miljøområdet, hvor også kompetanseutvikling og kompetanseutveksling kommunene imellom, vektlegges.

II

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2011, etablere en ordning med kursing av lokale folkevalgte og ansatte i kommunene innen miljø- og klimarelaterte spørsmål som griper inn i den kommunale forvaltningen.

19. april 2010